

A fenntartható fejlődés és a környezet számokban címmel rendezett konferenciát a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és a KSH Könyvtár április 21-én Budapesten, a KSH székházában. A Föld napja hazai rendezvénysorozatához illeszkedő tanácskozás a könyvtárnak a Társadalmi Megújulás Operatív Programban nyertes pályázata (TÁMOP-3.2.4-09/1/KMR-2010-002) keretében valósult meg.

Nemes Erzsébet, a KSH Könyvtár főigazgatója a konferencia megnyitásakor kitért arra, hogy a projekt főkezdeményezettjeként a KSH Könyvtár és konzorciumi partnere, a budapesti Móricz Zsigmond Gimnázium 76 548 334 forint támogatást kapott az Európai Szociális Alaptól és a magyar államtól. Ebből az összegből elektronikus úton elérhetővé teszik a könyvtár teljes, 850 ezres dokumentumállományát; az e-kultúra terjesztésével javítják, modernizálják a könyvtár szolgáltatásait; közhasznú tartalmakat alakítanak ki online elérésű tudásbázisokban.

Ezzel összefüggésben az intézmény nagy hangsúlyt fektet a környezettudatos gondolkodás kialakításának elősegítésére is. A XXI. század emberének ugyanis feladata, sőt kötelessége a környezetvédelemmel foglalkozni – mutatott rá az intézmény főigazgatója.

A fenntartható fejlődés fogalma két évtizedre tekint vissza. Az Európai Közösség 1992-ben, a Rio de Janeiróban megtartott első Föld-csúcson vállalt kötelezettséget a fenntartható fejlődés megvalósítására – emlékeztetett előadásában Laczka Éva, a KSH elnökhelyettese. Mint kitért rá, az egész unióra érvényes fenntartható fejlődés stratégiát az Európai Tanács 2001-ben fogadta el, majd 2006-ban megújította azt. A stratégia fontos része a fenntarthatóság mérése, ezért az Európai Bizottság 2005-ben erre vonatkozó indikátorkészletet fogadott el. Az Eurostat folyamatosan fejleszti a fenntartható fejlődés mutatóit. Ennek jelentőségét felismerve a Központi Statisztikai Hivatal – a



2004-ben kísérleti jelleggel megjelentetett kötet után – immár harmadik alkalommal adta ki *A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon* című kiadványt. A 2007-ben, 2009-ben közreadott kötetek után éppen a konferenciát megelőző napokban látott napvilágot a sorozat legújabb kiadványa, amely immár új, nemzeti sajátosságokat is bemutató indikátorokat is tartalmaz – ismertette Laczka Éva a kutatók és a döntéshozók figyelmébe ajánlva a kötetet. Szavai szerint a kiadvány értékes adatgyűjtemény, amely bemutatja a mutatók, indikátorok tartalmát, s nagyon fontos, hogy ezeket a mutatókat minél többen használják.



Laczka Éva, Bóday Pál

A 284 oldalas kiadvány tíz témakört ölel fel: társadalmi és gazdasági fejlődés; fenntartható termelés és fogyasztás, társadalmi integráció; demográfiai változások; népességügy; klímaváltozás, energetika; fenntartható közlekedés; természeti erőforrások; globális partnerség; kormányzás és közélet – erről Bóday Pál, a KSH osztályve-



Fülöp Sándor

zetője beszélt a kiadványt bemutató előadásában. A kötetbe – amely összesen 149 mutatót tartalmaz – 61 új és módosított mutató került. Új mutató többek között a szabadalmak száma, az atipikus foglalkoztatás, a csomagolási hulladék mennyisége, a vízfogyasztás vagy az internethasználat – ismertette.

*Fülöp Sándor*, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa a tanácskozást üdvözölve örömeinek adott hangot, hogy a KSH környezeti adatokkal, környezeti indikátorokkal is foglalkozik, hiszen – mint fogalmazott – ezeken fontos társadalmi döntések fordulhatnak meg. Az országgyűlési biztos hozzátette: sokszor becsukjuk a szemünket a fontos környezeti adatok előtt. Rámutatott, hogy a környezet állapotának alapvető mutatóival az állami intézmények vezetőinek tisztában kell lenniük feladataik ellátásakor. Előadásában sorra vette a környezetvédelem jogi vonatkozásait. Az alapjogok egyben a környezet állapotára is hatással vannak – mondta. Hangsúlyozta az állampolgárok és a környezetvédelemmel foglalkozó szervezetek, intézmények szerepét, de hozzátette, hogy e tekintetben különösen lényeges az, hogy milyen módon és mennyire pontos, részletes információkhoz juthatnak. A közérdekű adatok nyilvánosságát például törvény biztosítja, egy aznap reggeli keresésre a törvényekben mégis 2064 találat volt a „titok” szóra.

*Kuslits Béla*, az ombudsman munkatársa beszélt az országgyűlési biztos hivatalában felhasznált környezeti adatsorok és indikátorok szakmai kérdéseiről. Azon dolgoznak,

hogy a természeti tőke helyet kapjon a nemzetgazdasági elszámolásokban is, a jelentőségének megfelelően. Életünk minden napjainak tökéletes fenntarthatatlansága – mondta – legalább akkora gond, mint a munkanélküliség.

Magyarországon az üvegházgázok kibocsátása 2000-hez viszonyítva 2008-ban csökkent mind a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás; a mezőgazdaság, a vadgazdálkodás, az erdőgazdálkodás; a feldolgozóipar; a szállítás és raktározás, a posta és távközlés terén, mind az egyéb területeken – ismertette *Valkó Gábor*, a KSH főosztályvezetője *Környezeti statisztika* címmel megtartott előadásában. Mint kitért rá, a környezeti statisztika – a gazdaság- és a társadalomstatisztika mellett – a statisztika harmadik ága, amelynek feladata többek között a környezeti adatok kiterjedtebb felhasználásának elősegítése, elemzések készítése, a környezeti számlák és a mutatószámrendszerek további fejlesztése.



Bíró Marianna

*Bíró Marianna*, az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet tudományos munkatársa *Magyarország növényzeti öröksége és környezeti nevelési vonatkozásai* címmel ismertette a MÉTA (Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa) program keretében terepfelmérésekkel gyűjtött adatokból következő megállapításokat. 35 hektáros hatszögenként mérték fel az ország területét, és ennek mindössze 62%-a tartalmaz bármilyen élőhelyet, a többi úgynevezett kultúrtáj. (Ahol visszatelepítették például az erdőket, gyakran ott sem a megfelelő megoldást választották, mert tájidegen fajtákat ültettek, ami számára is érthetetlen.) Az ún. növény-

zetalapú természeti tőke index (NTT) a máig megmaradt természetes növényzeti örökség területének (az ország területének százalékában) és természetességének (az egykori természetes állapot százalékában) szorzata. Az NTT százalékosan jellemzi, hogy Magyarország egykori természeti tőkéjének hány százaléka maradt meg napjainkig.



A Magyar Madártani Egyesület természetvédelmi monitoring tevékenységét *Halmos Gergő*, az egyesület igazgatója vázolta a hallgatóság előtt. A '90-es évek elejétől vizsgálják a folyamatokat, azok okait és a madarakkal kapcsolatos intézkedések eredményességét. A terepmunkát önkéntesek végzik, ma már a GPS és a Google Earth is segíti őket. 2005 óta internetes adatfeltöltő és információs portál teszi gyorsabbá, egyszerűbbé a begyűjtött adatok rendezését, adatbázisok építését. Országosan monitorozzák a biodiverzitást, aminek az eredményei meglehetősen lehangolók: a madárszám az eredetinek a 20%-ára csökkent. Ez nem csak Magyarországra jellemző, Angliában például úgy védik a mezei verebet – mondta –, mint mi a parlagi sast.

Nemes Erzsébet, a KSH Könyvtár főigazgatója és *Lencsés Ákos*, a könyvtár osztályvezetője *Környezetvédelem a sorok között* címmel foglalta össze gondolatait a könyvtárak környezetvédelemmel kapcsolatos szolgáltatásairól és az ilyen témájú adatbázisokról, dokumentumokról. Nemes Erzsébet megemlítette a kőszegi városi könyvtár példáját. A környezettudatosság jegyében készült egy tanulmány a könyvtár



lehetséges átalakításáról, ami nagyjából 16 millió forintból megvalósítható lenne. Beszelt a Budapesten, a Selyemgombolyító épületében, a Közművelődési Információs Intézet keretében működő országos zöld könyvtárról. Lencsés Ákos a környezetvédelmi és –tudományi forrásokról, szakirodalmi adatbázisokról, ajánló bibliográfiákról adott tájékoztatást.

A szép számú hallgatóság nagy érdeklődéssel követte az előadásokat, amelyek után beszélgetés is kialakult a résztvevők között. ■

## Baranyai DigiTár

Új adatbázist hoz létre a pécsi Csorba Győző Megyei-Városi Könyvtár Baranya közművelődési és közgyűjteményi értékeinek digitalizálásával, hogy a helytörténeti információkhoz a korábbinál könnyebben hozzáférhessenek a kutatók.

*Szabolcsiné Orosz Hajnalka* igazgató szerint az, hogy az adatbázis helyi rádiók és televíziók pótolhatatlan felvételeivel egészül ki, különlegessé teszi a Baranyai DigiTárt az ország más könyvtárainak hasonló digitális archívumaihoz képest.

(Forrás: [kultura.hu](http://kultura.hu))